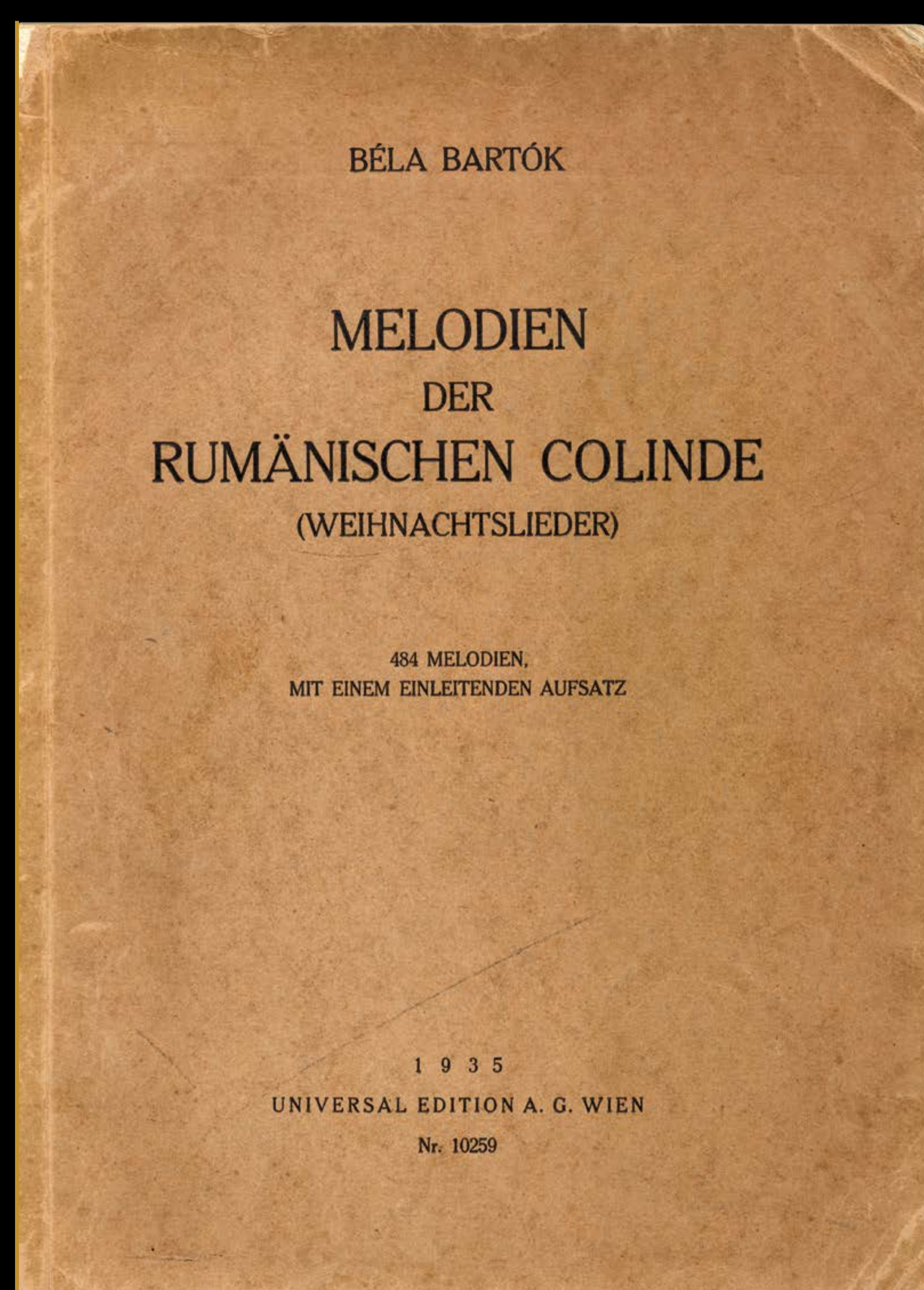
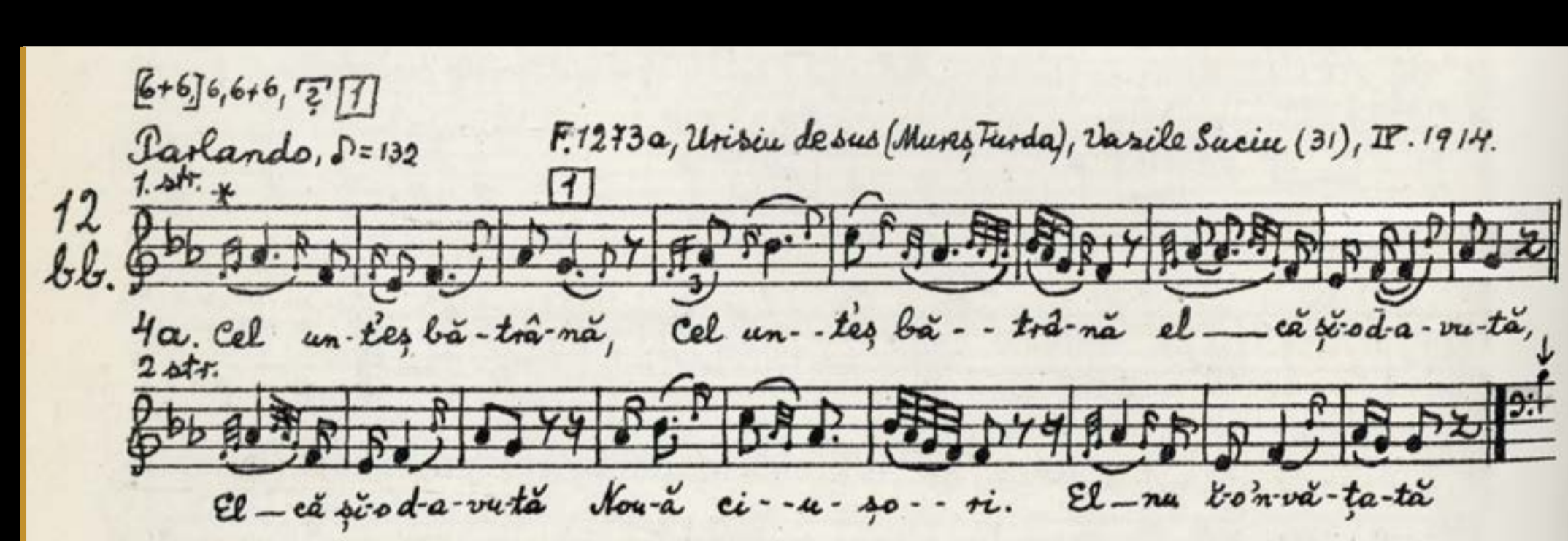

Profán ének: ars poetica

Bartók tudományos monográfiája a román kolinda dallamokról, 1935

A *Cantata profana* szövegeinek alapjául szolgáló kolinda közreadása Bartók monográfiájában

[...] a „karácsonyi énekek” (románosan „kolindá”-k) [...] szövege is rendkívül értékes és érdekes, folklorisztikus és művelődéstörténeti szempontból egyaránt. A szöveg legfontosabb része [...] semmi kapcsolatban nincs a keresztény karácsonnyal: a betlehemi történet helyett csodálatos, győzedelmes harcokról szól a még soha le nem győzött oroszlánal (vagy szarvassal); egy legenda kilenc fiútestvérrel tud, akik addig vadásztak a rengetegben, míg szarvasokká nem váltak [...] Tehát, csupa pogánykori szövegemlék!

Bartók, „Román népzene”, 1933

Bartók 50. születésnapján otthonában, 1931

A Népszövetség Szellemi Együtműködés Művészeti és Irodalmi Bizottságának genfi ülése, 1931, a résztvevők között Karel Čapek, Henri Focillon, Thomas Mann, Paul Valéry – és Bartók

Volt egy öreg apó,
Volt néki, volt néki
Kilenc szép szál fia.
Nem nevelte őket
Semmi mesterségre,
Csak erdőket járni
Csak vadat vadászni.
És addig-addig
Vadászgattak, addig:
Szarvassá változtak
Ott a nagy erdőben.
És az ő szarvuk
Ajtón be nem térhet,
Csak betér az völgyekbe;
A karcsú testük
Gunyában nem járhat,
Csak járhat az lombok közt;
A lábuk nem lép
Tűzhely hamujába,
Csak a puha avarba;
A szájuk többé
Nem iszik pohárból,
Csak tiszta forrásból.

Cantata profana, Bartók összeállítása és fordítása román eredetiből

Valódi és értékes művészet – legalábbis egyelőre – csak nemzeti művészetként képzelhető el. Bár minden egyes kor mutat fel közös művészeti elemeket mindenütt, de ahogyan ezek a közös elemek műalkotásokká állnak össze az egyes országokban, az önkéntelenül is különböző, csakis az illető országra jellemző módon történik. Ez a differenciálódás természetesen csak akkor jön létre, ha a műalkotásokban egy valódi művészegyenység alkotó ereje nyilvánul meg spontán módon. Mert nemzeti művészet, általában magasabb művészet, például falusi népművészet is, csak spontán módon jöhet létre, sohasem mechanikus, mesterséges, hivatalos beavatkozás eredményeképp. Az igazán jelentős művész éppen művének kölcsönzött személyes jegyével alkot nemzeti művészetet.

Bartók, „Állam és művészet”, 1934

A Bartók-házaspár a román folklorista Constantin Brăiloiuval és feleségével

